Rok 7. Warszawa, dnia 15 maja 1931 r. Nr. 9

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

Redaktor WACŁAW GAJEWSKI
REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 233-86
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Spółki z ogranicz. odpowiedzialnością w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Tel. 442-63.

Udoskonalenie przepisów o kasach oszczędności w innych państwach

Rola kas oszczędności w całym świecie jest bardzo wielka. Nic więc dziwnego, że ustawodawcy wszystkich państw stale się troszczą o udoskonalenie przepisów, dostosowywując je do warunków, w których działalność kas się rozwija.

Niektóre z proponowanych zmian omawiamy pokrótce, czerpiąc materjał przeważnie z miesięcznika „L'Epargne du Monde".

Nie czynimy tego, by przeprowadzić jakiekolwiek analogje — warunki prawne i faktyczne działania kas oszczędności w różnych państwach są tak odmienne, że potrzeba poważnych studjów, aby móc bardziej uzasadnione wnioski i porównania przeprowadzić.

Możemy jednak z tak urywkowych danych odczuwać tendencje zmian, orjentować się w nastrojach tak działaczy oszczędnościowych jak i rządów i ustawodawców. Jedno wrażenie powstaje z zaznajamiania się z temi projektami, nowelami i poprawkami: „Kasy Oszczędności są pod ścisłą opieką; przepisy, które nakazują w działaniu ostrożność coraz bardziej są precyzowane — kasy bowiem muszą pracować z prawie bezwzględnem bezpieczeństwem".

1.

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej Główny Inspektor bankowy w związku z licznemi bankructwami banków, chcąc zapewne uchronić od strat szerokie sfery wkładców, złożył szereg wniosków ulepszających ustawę, dotyczącą działalności banków, kas oszczędności, towarzystw pożyczkowych i t. p.

Najbardziej ważną jest propozycja, by rachunki „oszczędnościowe" i na „procenty składane" we wszystkich instytucjach kredytowych zostały oddzielone i poddane tym samym przepisom jak wkłady w kasach oszczędności. Również proponuje się oddzielenie funduszów uzyskanych przez Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe z tytułu wypuszczonych bonów oszczędnościowych (certyfikatów) z zobowiązaniami, by fundusze te były lokowane w papierach, które są wymienione na liście lokat dozwolonych dla kas oszczędności.

Co do projektów odnoszących się bezpośrednio do kas oszczędności, należy zanotować:

1. pozwolenie kasom oszczędności za zgodą Głównego Inspektora Banków na zakładanie i utrzymywanie składnic w okręgu, w którym leży centrala;
2. ściślejsze określenie odpowiedzialności dyrektorów k. o. za przestrzeganie przepisów co do sposobu lokat;
3. ustalenie wysokości procentowej w stosunku do całej sumy aktywów pożyczek wekslowych zabezpieczonych pierwszą hipoteką;
4. upoważnienie Głównego Inspektora Banków do dokonywania szacunków nieruchomości posiadanych lub zahypotekowanych przez kasę.

2.

Kasy oszczędności francuskie są bardzo ograniczone w swych operacjach czynnych. Wszystkie wolne fundusze lokują w Centralnej Kasie Depozytowej. Otóż projekt ustawy złożonej Izbom czyni pod tym względem wyłom zasadniczy — projektuje się bowiem, ażeby kasy oszczędności były upoważnione do lokowania 50% swoich wkładów w formie pożyczek udzielanych regjonalnym czy lokalnym związkom prawa publicznego. Jest to dalszy przejaw na terenie kas oszczędności cofania się z najdalej posuniętego centralizmu na rzecz tendencji regjonalistycznych.

Wysokość wkładów w kasach oszczędności jest we Francji ograniczona ustawowo. Rząd, uznając granicę dotychczasową za zbyt niską, w projekcie przedłożonym Izbie Poselskiej proponuje podnieść maximum wkładów w kasach oszczędności do 50000 fr. dla wszystkich wkładców i do 150000 fr. dla

wkładów towarzystw wzajemnej pomocy i instytucyj specjalnie upoważnionych.

Przytem jeżeli chodzi o wkładców zwykłych wpłata maksymalna 50000 zł. musi być uskuteczniona na dwie książeczki — jedna książeczka z wkładami, które mogą być podjęte na żądanie, druga, gdzie wypłata może być dokonana tylko za wymówieniem 6-miesięcznem. Przepis ten jeszcze raz wskazuje jak drobiazgowo ustawodawca francuski dba o bezpieczeństwo swoich kas oszczędności.

3.

Bankructwo kilku kas oszczędności w Szwecji wpłynęło na zachwianie zaufania do wszystkich kas, czego najlepszym dowodem jest wycofywanie wkładów z kas oszczędności i przelewanie ich do pocztowej kasy oszczędności.

Ażeby zapobiec takim zjawiskom i odzyskać zaufanie, Związek Kas Oszczędności wysunął propozycję stworzenia wspólnego funduszu pomocy dla wszystkich kas oszczędności. Odpowiedni projekt został przedłożony przez ministra finansów parlamentowi.

Według projektu ministerjalnego ma być utworzona „kasa wzajemnego ubezpieczenia", która miałaby do spełnienia dwa zadania; po pierwsze umożliwić kasie, która poniosła znaczne straty, prowadzenia dalszego czynności, o ile nie będzie zachwiana całkowicie egzystencja kasy, po drugie wyrównać częściowo lub całkowicie wkłady, które w okresie krytycznym będą przez wkładców wycofywane.

Pomoc ze strony kasy wzajemnego ubezpieczenia jest uwarunkowana, zarząd tej kasy będzie decydował, czy można i należy iść z pomocą zachwianej kasie i w jakim stopniu. Będzie to zależeć przedewszystkiem od przyczyn, które spowodowały straty np. czy była nią nieudolność kierownictwa, czy też inne powody.

Udział w kasie wspólnego ubezpieczenia wszystkich kas oszczędności będzie obowiązkowy. Opłata na rzecz kasy będzie wynosić 2 korony na 10000 koron funduszów administrowanych; opłaty będą płacone przez kasy aż do czasu, gdy fundusz ubezpieczeniowy dojdzie do sumy 10 miljonów koron. Po osiągnięciu tej wysokości procenty będą wypłacane kasom oszczędności.

4.

W Finlandji znowu zastanawiają się miarodajne czynniki nad sprawą dużej liczby małych kas, a za takie są tam poczytywane kasy, które mają mniej niż miljon marek wkładów (250.000 zł.). Kasy takie są otwarte tylko kilka dni w tygodniu, posiadają personel niedość kompetentny i źle wynagradzany (jak jesteśmy tu dalecy od polskich stosunków, gdzie spotykamy powoływanie do życia kas w małych miasteczkach albo drugiej kasy w tem samem mieście, chociaż pierwsza już egzystująca kasa niema wielkich wkładów). Połączenie mniejszych kas z większemi uważane jest za bardzo pożyteczne; nie są jednak proponowane w tym celu jakiekolwiek środki przymusu lub stosowanie recepty generalnej. Sprawa połączenia będzie traktowana indywidualnie dla każdej kasy, biorąc pod uwagę jej charakter lokalny.

W projekcie nowelizacji ustawy o k. o., który już rząd złożył parlamentowi, proponuje się:

1. umożliwienie zakładania kas nie tylko przez poszczególne związki komunalne, ale i przez kilka związków kom. razem;
2. podniesienie kapitału zakładowego kas do 50000 mrk (12000 zł.) finskich (komisja parlamentarna redukuje to minimum do 20000 mrkf.). Poza tem mają być pokryte wszystkie koszta założenia kasy;
3. ograniczenie działalności mniejszych kas oszczędności (użycie czeków, pożyczki wekslowe, pożyczki pod zastaw papierów) t. j. takich, które nie mają 1 miljona mrk. własnych funduszów;
4. ograniczenie pożyczek pod zastaw ruchomości i wekslowych do wysokości 40% wkładów (komisja parlamentu proponuje do 50%);
5. oddanie działalności kas oszczędności pod nadzór Ministerstwa Finansów.

5.

Dekretem z dn. 16 lutego r. b. w Hiszpanji wprowadzono obowiązek należenia każdej kasy oszczędności do Federacji Prowincjonalnej, te zaś łączą się w jedną Konfederację Kas Oszczędności.

W. G.

Motywy poprawek do rozporz. Prezyd. o K. K. O.

uchwalonych przez Związek Związków K. K. O.*)

Poprawki:

Do art. 1. Ze względu na pupilarność lokat w K. O., potrzebę utrzymania zaufania do nich i poddania ich odpowiedniej kontroli publicznej.

Do art. 2. Mając przyznane lokatom swym bezpieczeństwo pupilarne, tworząc sieć organizacyj jednego typu, będąc przeznaczone do ściągania wkładów ludności mniej zamożnej i mniej gospodarczo uświadomionej, Kasy Oszczędności szczególnie dbać o to muszą, by podobnem brzmieniem firmy posługujące się inne instytucje nie wytwarzały błędnego pomieszania pojęć.

Używanie słów „Kasa Oszczędności" przez inne instytucje (jak spółdzielnie lub banki) może z jednej strony wkładcom dawać pozory, że mają właśnie z gwarantowanemi przez Samorząd czy państwo instytucjami do czynienia — z drugiej w razie nieudania się takich przedsięwzięć może być rzucony cień na wszystkie Kasy Oszczędności.

Mamy już jeden taki drastyczny wypadek na Śląsku, mamy próby zakładania reklamowanej ogłoszeniami Kasy Oszczędności przy małym banku spółdzielczym na Kresach.

*) Sformułowanie poprawek podane było w Nr. 6 „Oszczędności" z dn. 31. III. r. b. pod tytułem „Projekt zmian do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13. IV. 27 r. o komunalnych kasach oszczędności".

Dotychczas, jako chronioną uważa się nazwę „Kasa Oszczędności“ z dodatkiem „Komunalna“. Słowo „Komunalny“ mało używane i w szerokich warstwach niezrozumiałe ginie w potocznem określeniu. Ze wszechmiar słusznem wydaje się ochrona samych słów „Kasa Oszczędności“.

Ponieważ istnieje przez Państwo gwarantowana Pocztowa Kasa Oszczędności, należy przewidzieć, że ona też firmy „Kasa Oszczędności“ może używać.

Już pierwszy Międzynarodowy Zjazd uchwalił we wszystkich Państwach domagać się ochrony wyżej wymienionego tytułu dla instytucyj gwarantowanych przez Państwo i ciała publiczne.

Do art. 3. Doświadczenie wskazuje, iż nie należy mnożyć instytucyj typu Kas Oszczędności w jednej miejscowości. Jest wyraźna tendencja na Zachodzie w kierunku fuzjonowania instytucyj drobnych.

Ustawa dotychczasowa stwierdza zamierzenia ustawodawcy nie dopuszczenia do zbytniego tworzenia Kas Oszczędności. Jeżeli przewiduje się już K. O. powiatowe i miejskie, to K. O. wojewódzka byłaby już trzecią w danej miejscowości, co ze wszechmiar nie jest pożądane. Stwarza to warunki do licytacji o wkłady.

Do art. 5. a) Dotychczasowa Ustawa wyklucza wybór niebędących członkami organu stanowiącego Związku poręczającego — starostów wszędzie a prezydentów i burmistrzów w wielu miastach, a w szczególności w b. dzielnicy Pruskiej na przewodniczących Rad Kas Oszczędności. Ze względu na to, że czynności członków Zarządu wymagają poświęcenia im zbyt wiele czasu, na co starostowie w większych powiatach, a prezydenci w większych miastach pozwolić sobie nie mogą, zaś czynności w komisji rewizyjnej dają za mało wglądu i wpływu na politykę finansową Kas, jest rzeczą pożądaną, aby właśnie przewodniczący wydziałów wykonawczych samorządu mogli być przewodniczącymi zwierzchniego organu Kasy, jakim jest Rada.

Nadmienić należy, że ten pogląd tak jest rozpowszechniony, że już dzisiaj, wbrew ustawie, faktyczny stan rzeczy jest odmienny. Zmiana ustawy ten stan zalegalizuje.

b) Już obecna ustawa przewidywała, że połowa członków Rady może być wybrana z poza grona wybierającego ją organu stanowiącego Związku poręczającego. Było to stwierdzeniem i u nas i zagranicą nabytego przekonania, iż jeżeli zrobiono z K. O. odrębną od samorządu osobę prawną, to trzeba dopuścić do władz Kasy i czynnik postronny, mogący niezależnie od Związku Komunalnego przedstawiać opinje. Czynnik, którykolwiek wśród mogących czasem wyniknąć sporów był więcej objektywny. Ponieważ Kasa Oszczędności jest zakładem o wyłącznie gospodarczych celach, ważną jest rzeczą, by najodpowiedniejsi pod danym kątem widzenia ludzie zamieszkali w okręgu mogli się znaleść w jej władzach choćby nie byli członkami Rady Samorządu.

Ewolucja poszła u nas w tym kierunku, że samorządy prawie wyłącznie wybrały do Rad Kas członków swoich organów.

Przewidziane w ustawie tendencje nie zostały zrealizowane. Dlatego uznając w pełni potrzebę posiadania zapewnionej większości w Radzie Kasy przez Organ stanowiący Związku poręczającego — należy ograniczyć ilość osób z poza niego wybranych. Zarazem jednak oznaczyć należy, że jedną trzecią składu Rady z osób postronnych powołać należy. c) Dyrektor jest w pierwszym rzędzie za zarządzanie Kasą odpowiedzialny.

d) Wprowadzając osoby postronne, z tych samych względów, dla których uznano to za wskazane w ustawie bankowej, należy utrzymać ograniczenie prawa udziału we władzach K. O. dla osób zaangażowanych w innych instytucjach finansowych.

Zarazem słuszną jest rzeczą, żeby ograniczenie nie dotyczyło piastowania mandatów we władzach instytucyj, których K. O. mają prawo być współwłaścicielami.

Do art. 6. Przy określaniu obowiązków komisji rewizyjnej przypuszczać należy, że w ustawie nastąpiło opuszczenie słów, które poprawka dodaje. Bez nich powstawała rozbieżność w zapatrywaniach, czy jako „stan Kasy“ rozumie się stan będących w przechowaniu wartości majątkowych, czy całokształt interesów instytucji. Ponieważ ta ostatnia wykładnią powodować by mogła wkraczanie komisji rewizyjnej w atrybucje Rady, jest wskazane dodaniem wymienionych słów istotny stan rzeczy w pożądanym kierunku wyjaśnić.

Do art. 7. Zakłady zastawnicze, o których mowa w ustawie, muszą posiadać możność sprzedawania przez licytację zastawionych przedmiotów, oraz prowadzić księgi zastawów, stwierdzające bezporność w razie zarzutów. Jedynie obowiązujące dziś w b. Królestwie Polskiem przepisy ustawowe, dające to upoważnienie lombardom, mamy w Ustawie Bankowej. Ta jednak K. O. nie dotyczy, ani zakładanych przy nich lombardów. Z tego względu słusznem jest pomieścić i w ustawie dla K. O. odpowiednie upoważnienie w brzmieniu przyjętem w Ustawie Bankowej.

Do art. 8. a) Przy zakładaniu K. O. baczyć należy, aby zapewnić jej fundusze, umożliwiające pracę bez strat w pierwszym okresie jej istnienia. Do tego celu zmierza podniesienie sumy wpłaconej przez Związek poręczający na kapitał zakładowy do złotych 50.000. Będzie to zarazem hamulcem dla zakładania K. O. bez dostatecznego przemyślenia. We Włoszech, gdzie organizacja Kas przedstawia wzór godny naśladowania, sumę tę określono ostatnio na 500.000 zł. Nie trzeba mówić u nas o takiej sumie i ślepem przenoszeniu przykładów z zagranicy — niemniej nie można zapoznawać faktów, które tam powstają, jako owoc długiego i rzetelnego doświadczenia.

b) w związku z pprawką do art. 10 i proponowanym nowym artykułem 11a.

Do art. 10. Użycie w ustawie zwrotu o „projekcie statutu“ daje pole do nieporozumień. Za „projekt“ statutu można uważać statut w formie nie

uchwalonej jeszcze przez organ mający prawo go uchwalić.

Uchwalony jednak przez odpowiedni organ staje się on już nie projektem a statutem. Zatwierdzenie daje jedynie moc obowiązującą. Ustawa bowiem nie przewiduje wprowadzenia zmian do tekstu statutu przez Władzę nadzorczą, a tylko zatwierdzanie lub odrzucanie ze względów stojących poza sformułowaniem tekstu statutu. Poprawka ta wiąże się logicznie z proponowanym nowym artykułem 11a.

D o a r t. 11. Zmiana konieczna ze względu na nieporozumienia, wynikające wskutek dzisiejszego sformułowania. Zatwierdzenie i ogłoszenie nie następują razem. Dlatego zatrzymać się należy na dacie ogłoszenia, jako późniejszej. Dopiero bowiem po ogłoszeniu statutu może Kasa faktycznie „wstąpić w prawa i obowiązki", przystępując do ich wykonywania.

Dla dokładniejszego podkreślenia pożądanego stanu rzeczy dodano jeszcze zakończenie proponowanego art. 11a.

D o a r t. 11a. Poprawka ta zmierza do tego, aby nie mogło nastąpić narzucanie zmian statutu Kasie Oszczędności. Uchwalenie zmian statutu pozostać oczywiście musi przy Związku poręczającym — natomiast inicjatywa zmian formalnie należeć winna do Rady Kasy. Inaczej zamierzona odrębność wyrażająca się i w formie odrębnej osobowości prawnej zeszłaby do zbyt nikłych rozmiarów. Tekst uchwalony przez Radę Kasy będzie właśnie „projektem statutu".

D o a r t. 11b. Poprawka ta wprowadza konieczne dla instytucji finansowej przepisy analogiczne do ustawy Bankowej. Przepis ten istniał dotąd w Rozporządzeniu Wykonawczem, ale w ten sposób pozbawiony był potrzebnych tu sankcyj.

D o a r t. 11c. Poprawka ta ma na celu ustalenie pism wybranych dla umieszczania obowiązkowych ogłoszeń o nazwiskach osób uprawnionych do podpisywania zobowiązań. Dalsze uporządkowanie w tym zakresie wprowadzona poprawka f..

D o a r t. 11d. Ponieważ K. O. jest instytucją o charakterze publicznym jako zakład komunalny, jest zaś odrębną od samorządu osobą prawną, słusznem jest wprowadzić tu wyraźny przepis co do urzędowego języka.

D o a r t. 11e. Doświadczenie wielu Państw środkowej Europy stwierdza potrzebę rzetelnej kontroli K. O., a zarazem wielki pożytek, jaki w tej dziedzinie przynoszą własne związki rewizyjne. Kasy Oszczędności są niezmiernie interesowane w rzetelnem prowadzeniu instytucji tego samego typu w całem Państwie i są zakładami na tyle poważnemi, że jest niezbitą pewnością, iż Związki takie wypełnią należycie swe zadania. Nie można też zapoznawać, iż z rewizjami łączy się i pouczanie i wskazówki praktyczne, co personel, przez właściwe Związki dobrany, z największym pożytkiem już dzisiaj spełnia.

Wyłączanie się z pod takiej kontroli i usuwanie od ponoszenia kosztów na wydatki, mające dobro ogólne na celu, nie powinno mieć miejsca.

D o a r t. 11f. Wobec wyłączenia Kas z kategorji instytucji podlegających obowiązkowi zapisu w rejestrze handlowym, a uznając potrzebę koniecznej urzędowo stwierdzonej ewidencji osób uprawnionych do składania oświadczeń wiążących, pożądane jest utworzenie specjalnego rejestru. Ze względu na niewielką ilość instytucyj pożądane jest scentralizowanie zapisów.

D o a r t. 13. a) Poprawka zmierza do przymusowego zwiększania rezerw. Ze względu, że znaczną część obrotów kas nowych stanowią środki obce, w szczególności kapitały Banków państwowych czy komunalnych, zwiększanie rezerw, których operowanie takiemi środkami wymaga, jest sprawą pierwszorzędnego znaczenia.

b) poprawka w związku z art. 8, 10, 11a już omówiona.

D o a r t. 15. Zyski Komunalnej K. O. są wynikiem dobrej gospodarki, więc słuszną jest rzeczą, aby o nich władze K. O. decydowały. Może to być dodatkową podnietą do starannej pracy członków tych władz. Pozatem przemawia za tem jeszcze:

1. że rozdzielanie nawet drobnych zysków przez K. O. zyskuje jej sympatję w danej miejscowości, co stanowi czynnik b. ważny dla przyciągania wkładów,

2. że umożliwi to K. O. przeznaczanie pewnych sum na wydatki o charakterze propagandowym dla szerzenia zmysłu i zamiłowania oszczędności. Jest to motyw całkiem pierwszorzędny. Władze państwowe zresztą już dawno stoją na stanowisku, że te dochody w żadnym razie nie mogą stanowić pozycji w budżecie samorządów przeznaczonych na pokrycie obowiązkowych wydatków.

D o a r t. 20. Stwierdzając, że K. O. są we wszystkich krajach najbardziej uprzywilejowanemi zakładami pieniężnemi, słusznem jest, aby i w Polsce korzystały z tego przywileju, który został nadany w drodze ustawy wkładcom na książeczki B. G. K. Właśnie K. O. mają do czynienia z mniej zamożną klijentelą, dla której tego rodzaju przywilej może być niezmiernie pociągający i ważny.

D o a r t. 21. Art. 21 przewiduje dla umorzenia książeczek K. O. długą procedurę potrzebną dla sądowego umarzania papierów na okaziciela. Wprawdzie jest ona nieco ułatwiona przepisem skracającym termin do 6 miesięcy — jednakowoż nie mogąc uważać za papier na okaziciela książeczki imiennej wydanej z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla wyraźnie oznaczonej osoby, słusznem będzie nie stosować i tego krótkiego terminu i tej procedury, do tego rodzaju dokumentów imiennych.

D o a r t. 22. Uważając, że wkładca ma w ciągu 30 lat dosyć czasu na zgłoszenie książeczki w kasie choćby dla dopisania procentów, można uważać koniec zdania za zbyteczny. Dopuszcza on wykładnię, że i po latach 30 można się jeszcze po wkład zgłosić.

D o a r t. 23a. Wprowadzony tu nowy artykuł sankcjonuje w drodze ustawy, co jest konieczne, przepis zawarty obecnie w Rozporządzeniu Wykonawczem. Czynności te dają możność K. O. przycią-

gania i zachęcania do oszczędności wk[illegible] gólnie mniej uświadomionych i młod[illegible] [illegible]adców szczególnie [illegible]ocianych.

D o a r t. 23b. Artykuł ten [illegible] uwzględnia uprawnienie do prowadzenia przez K[illegible] [illegible]asy operacyj powierniczych na r-k grup klijentó[illegible] organizacji specjalnych gru[illegible] w. w szczególności organizacji celowego oszczędzania. Przykład prowadzenia [illegible] takich operacyj mamy w Niemczech, gdzie ope[illegible] [illegible]acje tego rodzaju prowadzone przez inne instyt[illegible] [illegible]acje mniej solidne jak K. O. dały powód do wielu [illegible] [illegible]awodów. U nas ruch podobny już się zaczął i na[illegible] [illegible]eży go odpowiednio zawczasu skierować. Chodz[illegible] [illegible] tu w szczególności o organizacje zbierające gru[illegible]owe wkłady na cele budowlane i o działalność [illegible] rodzaju T-w kapitalizacyjnych. Wprowadzenie tego przepisu z pewnością w wielu większych Ka[illegible]ach rozbudzi działalność w kierunku zajęcia się bliżej ruchem budowlanym.

Oczywiście takie operacje winny być prowadzone tylko na podstawie tablic kalkulacyjnych urzędowo potwierdzonych.

Dlatego zastrzeżono tu ingerencję centralnych władz nadzorczych.

D o a r t. 24. a) Poprawka w ustępie 5 ma na celu ułatwienie dla kredytów budowlanych raz przez zmniejszenie kosztów powtóre przez łatwiejszą możność dostosowywania terminów do terminów spłat.

b) Możność lokowania pewnych sum w wymienionych instytucjach, jako lokaty na określony dłuższy termin może dać K. O. lepsze warunki oprocentowania, co może być nieraz korzystne dla K. O.

c) Poprawka w ust. a) punktu 10 stawia K. O. w możności lokowania swych pieniędzy i w Bankach prywatnych. Robi jednak ograniczenie sumą 10 miljonów wkładów, w tym celu, by z lokat takich korzystały kasy tylko w większych centrach, gdzie operują poważne instytucje bankowe, i gdzie władze kas, jako instytucyj większych z odpowiednią przezornością do lokat takich przystąpią.

d) Poprawka w ust. c. p. 10 ma na celu dozwolenie lokowania i na rachunkach oszczędnościowych w instytucjach, w których na lokowanie w rachunkach czekowych dozwala ustęp a).

e) Ze względu na bliski stosunek, jaki zachodzi między władzami K. O., a Związku poręczającego, jest rzeczą pożądaną ograniczyć wysokość pożyczki zaciąganej bez odpowiednich formalności i mogącej nieraz na uszczerbek narazić interesy Kasy.

Zostawiając ogólną wysokość pożyczek dla Zw. Komunalnego przewidzianą artykułem 25, będzie wskazanem wprowadzić ograniczenie dla pożyczek przejściowych, za jakie pożyczki z art. 24 uważać należy do 5-ciu %.

f) Ograniczenie maksymalnej sumy pożyczki dla jednego dłużnika usprawiedliwione jest celami K. O., która winna starać się o zaspokajanie jak najszerszej ilości klientów i nie powinna powiększać swego ryzyka, które udzielanie większych kredytów za sobą pociąga.

g) Wprawdzie nie mając pozwolenia na prowadzenie takich operacyj, K. O. robić ich nie mogą. Jednakowóż bez wyraźnego zakazu obroty tego rodzaju w drodze ubocznej i pośredniej można załatwiać. Ponieważ stanowią one zawsze duże niebezpieczeństwo, należy przepis ująć w formę kategorycznego zakazu, jak to uczyniła Ustawa bankowa.

D o a r t. 25. a) Zmiana pierwsza wiąże się ze zmianą e. w art. 24.

b) Ponieważ nieraz się zdarza, że następuje nieporozumienie przy udzielaniu kredytu związkowi komunalnemu, polegające na tem, iż za udzielane pożyczki uważa się tylko pożyczki udzielone na własne weksle samorządu lub na skrypt dłużny, nie uważa zaś za udzielenie pożyczki zdyskontowanie weksla (z wystawienia lub z żyrem samorządu) a postępowanie takie przeczy właściwie tendencji ustawy, słusznem będzie wyraźne zastrzeżenie przeciw takiej rozszerzającej wykładni.

D o a r t. 28. a) Ponieważ lokaty K. O. w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych nie są niczem innem jak czasowem trzymaniem tam sum im powierzonych, a wolnych od tego podatku, nieraz sum właśnie takich instytucyj też od tego podatku zwolnionych i ponieważ lokatę taką ze względów ogólnych można uważać za rzecz gospodarczo usprawiedliwioną, przeto jest rzeczą słuszną, aby nie obciążać tym podatkiem Kas Oszczędności.

b) Za skreśleniem końcowych słów ustępu 3-go przemawiają te ogólne względy, które spowodowały zawieszenie podatku od rent dla wszystkich wkładców. Tem bardziej przemawiają one za wkładcami w K. O., jako przepis stały.

c) Poprawka przewiduje zniesienie obowiązku drobnych opłat, które dają minimalne rezultaty dla skarbu, a stanowią ogromne obciążenie personelu Kas operującego małemi sumami z dużą ilością klijentów.

d) Poprawka zmierza do poparcia ruchu budowlanego.

D o a r t. 28a. Jest to przyznanie K. O. tego samego prawa, które mają już gminne Kasy pożyczkowo-oszczędnościowe. Ograniczając sumę do 1.000 zł., podkreśla się, że tu chodzi o tego samego rodzaju klijentelę, jaką mają Kasy gminne. Kasa gminna jest też „komunalną" kasa i nie byłoby słusznem Kasie powiatowej czy miejskiej tego samego odmawiać. W praktyce będzie tu chodziło tylko o b. zabór rosyjski. Przepis będzie jednak znaczną ulgą wobec właśnie w tym zaborze istniejącego kosztownego postępowania egzekucyjnego.

D o d a t k o w y a r t. A. stoi ściśle w związku z poprawką 2) w art. 8 i nakazuje zastosować ten przepis do samorządów, które już K. O. uruchomiły.

D o d a t k o w y a r t. B. Rok czasu do dostosowania wszystkich statutów do nowych zmian uważamy za termin maksymalny, ale i za wystarczający.

W końcu zaznaczamy, że w razie przyjęcia zmian wskazane będzie upoważnić MM. S. W. i Sk. do ogłoszenia całego jednolitego tekstu nowej ustawy.

Opinja Zarządu Związku Powiatów w sprawie poprawek, nowelizujących ustawę o K. K. O.

Na posiedzeniu w dniu 16 lutego r. b. projekt zmian do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13. 4. 27 r. zaproponowany przez Związek Związków k. k. o. był rozpatrywany przez Zarząd Związku Powiatów.

Opinja Zarządu Związku Powiatów naogół była przychylna potrzebie znowelizowania oraz konkretnym propozycjom poza kilku punktami, które poniżej podamy.

Do art. 5. Zarząd Związku Powiatów szedł dalej nawet, niż projekt Związku Kas w umożliwieniu osobom niebędącym członkami organu stanowiącego związku poręczającego wyboru na przewodniczącego Rady Kasy. Propozycja związku kas szła tylko na wprowadzenie wyjątku od zasady wyłącznie dla starostów, prezydentów i burmistrzów, Zarząd Związku Powiatów przez zaproponowanie skreślenia w art. 5 słów „tych ostatnich", dawał swobodę Radzie wyboru przewodniczącego według swojej woli z pośród wszystkich członków Rady.

Do art. 8. Uznając słuszność tezy, że nowe kasy nie powinny być zakładane z kapitałem zakładowym mniejszym niż 50.000 zł., zarząd Związku uznał to za postulat przejściowy, możliwy do zrealizowania przez władze zatwierdzające statuty nowych kas, natomiast zarząd Związku Powiatów nie widział potrzeby ustawowego podnoszenia minimalnej sumy kapitału zakładowego dla wszystkich kas, a więc i dla dawno istniejących, ugruntowanych, posiadających zaufanie, często już zasobnych (z poważnym funduszem zasobowym). Tembardziej więc Zarząd Związku Powiatów wypowiedział się negatywnie o nowym proponowanym art. 45, który ma postanawiać, by wszystkie kasy, które dotychczas nie posiadają kapitału zakładowego w wysokości 50.000 zł. musiały go uzupełnić w ciągu lat 5.

Zarząd Związku Powiatów stanął na stanowisku, że fundusz zasobowy w kasach starych zastępuje tak z punktu widzenia bezpieczeństwa wkładów jak i wymogów ustawy — fundusz zakładowy.

Do art. 10. Z. Z. P. wypowiedział się przeciw proponowanej zmianie, odejmującej związkowi poręczającemu prawa inicjatywy przy przeprowadzaniu zmian w statutach kas, jako zbędnej i niezgodnej z innemi postanowieniami tejże ustawy. Istotnym czynnikiem decydującym przy wprowadzaniu zmian w statutach kas już działających będzie władza nadzorcza, którą w tych wypadkach powinno być samo ministerstwo. Propozycja zmian może wychodzić tak od Rady Kasy jak i Sejmiku czy Rady Miejskiej. Słusznem byłoby natomiast wprowadzenie do artykułu 10 przepisu, że władza nadzorcza decyduje po wysłuchaniu opinji Rady Kasy i Związku Rewizyjnego Kas.

Do art. 13 i 15. W sprawie podziału zysków wypowiedział się zarząd Z. P. za pozostawieniem dotychczasowego brzmienia tych artykułów uzgodnionych z innemi przepisami — jak zatwierdzeniem przez związek poręczający sprawozdania i bilansu wraz z rachunkiem zysków i strat.

Do art. 24. Z. Z. P. wypowiedział się przeciw zmniejszeniu granicy zadłużania się bez konieczności uzyskiwania zgody władzy nadzorczej z 10% na 5% sumy wkładów oszczędnościowych, uznając, że żadnym przykładem nie jest stwierdzona szkodliwość zadłużania się do 10%. Istotą sprawy jest nieprzestrzeganie tego przepisu i zadłużanie się w kasach związków poręczających, dochodzące nieraz do wyżej niż 100% wkładów. Stąd zarząd wyprowadził wniosek o konieczności wprowadzenia sankcyj karnych do ustawy w wypadku przekraczania przez zarząd kasy postanowień ustawy.

Do art. 14. Wreszcie Z. Z. P. wypowiedział się za skreśleniem ostatniego ustępu art. 14, który wymaga, by tworzenie innych funduszów prócz zasobowego, było przewidziane i wyszczególnione w statucie kasy. Postanowienie to uznano za zbyteczne, gdyż w chwili tworzenia kasy trudno przewidzieć, jakie potrzeby co do specjalnych funduszów wysunie życie, a czynienie ciągłych zmian w statucie jest rzeczą szkodliwą.

Nowa włoska ustawa o kasach oszczędności

W ostatnich czasach jest u nas aktualną sprawa nowelizacji ustawodawstwa kas oszczędności. W innych krajach europejskich po wojnie reorganizacja kas i nowelizacja istniejących przepisów również odbywa się w tempie przyśpieszonem.

Największe może przemiany widzimy w ustawodawstwie włoskiem. Są one tem ciekawsze, że organizacja kas włoskich wysuwa się coraz więcej na czoło instytucyj gospodarczych w tem państwie, a zarazem i na czoło podobnych organizacyj w Europie.

Ciekawą jest więc rzeczą rozwój ten śledzić. Nie chcąc na razie charakteryzować tego rozwoju i przedstawiać go opisowo — jako jeden z przykładów dobrze go obrazujących dajemy częściowe tłomaczenie ostatniego rozporządzenia ministerjalnego. Opuszczono w niem tylko ustępy specyficzne związane z miejscowemi stosunkami i skrócono niektóre postanowienia, zachowując ich treść zasadniczą.

Dla lepszego oświetlenia objaśniamy 3 szczegóły.

Władzą nadzorczą nad kasami, bez względu czy są miejskie czy powiatowe, jest Minister Rolnictwa. Niedawno przyjęta nazwa zastąpiła nazwę ministerstwa gospodarstwa narodowego, czem to ministerstwo dotąd jest właściwie. Kasy mogą być nietylko przez Związki komunalne zakładane.

Ustawa włoska nie rozróżnia Rady od Zarządu w naszem rozumieniu. Jest tam Rada zarządzająca wybierająca ze swego składu prezydjum, komisje do poszczególnych spraw i referentów. Rada zbiera się często, a kolegjalne atrybucje naszego Zarządu wykonywać może w zmniejszonym lub kadencyjnie funkcjonującym komplecie Komitetu. Natomiast dyrektor, który bierze udział w zebraniach tego komitetu, jest zarazem kierownikiem jednoosobowym czynności instytucji.

Y.

I. Powstawanie kas.

Art. 3. K. o. założona przez ciało publiczne powinna przedstawić ministerstwu podanie wraz

a) z odpisem prawnie powziętej uchwały organu stanowiącego tegoż, zatwierdzonej przez władze nadzorcze,
b) statut zgodny z ustawą i niniejszem rozporządzeniem,
c) dowód na wpłacony do Banku Emisyjnego fundusz dotacyjny.

Art. 4. Uchwały o założeniu k. o. winny określić

1. wpłatę funduszu dotacyjnego, który wynosić ma najmniej 1 miljon lirów (500.000 zł.),
2. sposób i terminy zwrotu tego funduszu założycielowi,
3. odrębną samodzielną administrację kasy,
4. instytucje ekonomiczne, któremi kasa będzie zarządzać z wymienieniem ich środków, celów i zakresu działania.

Art. 5. Minister ma prawo żądania wszelkich wyjaśnień, dostosowania statutu do ustaw, oraz proponowania zmian tak w statucie jak i w uchwale konstytuującej kasę tak w celu dostosowania ich do ustawy jak i w imię interesu publicznego.

Art. 6. Po ogłoszeniu dekretu królewskiego zatwierdzającego kasę minister zezwala na wypłatę złożonego w Banku Emisyjnym z odpowiedniem zastrzeżeniem funduszu dotacyjnego.

Art. 7. Dekret królewski, uchwała konstytuująca i statut są publikowane w dzienniku urzędowym.

Oddziały wolno otwierać za zezwoleniem Ministra.

Art. 10. Nowe kasy mogą na wniosek Ministra Rolnictwa w porozumieniu z Min. Skarbu być przyjęte do Federacji terytorjalnej już istniejącej. Minister ma prawo wstrzymać to przyjęcie na lat 5.

II. Fuzjonowanie kas.

Art. 11. Przewidziany ustawą obowiązek fuzjonowania kas, które w pewnym okresie nie osiągną sumy 5 miljonów lirów wkładów, dotyczy i kas nowozakładanych.

III. Zarządzanie kasami.

Art. 13. Nie mogą wchodzić w skład władz kas ani Zarząd gminy lub powiatu jako taki, ani osoby wchodzące w skład takich zarządów, ani osoby będące w sporze z kasą oszczędności.

Nie mogą uczestniczyć we władzach kas osoby będące członkami władz lub urzędnikami innych instytucyj finansowych miejscowych. Zakaz nie dotyczy takich instytucyj, których kasa jest współwłaścicielem.

Osoby wybrane lub mianowane na członków władz lub urzędników k. o. obowiązane są w ciągu 6 miesięcy od daty wyboru lub nominacji uregulować wszelkie swoje zobowiązania w stosunku do k. o. Gdyby tego nie uczyniły, tracą swe stanowiska. Gdyby Zarząd kasy tego nie dopilnował, wkroczy z urzędu Minister.

Art. 17. Odszkodowanie członkom władz mogą wypłacać tylko kasy, mające wyżej 10 miljonów lirów (5 milj. zł.) wkładów i to tylko w stosunku do dni rzeczywistego zajęcia członkom dyrekcji, a za posiedzenia członkom Rady.

Członkowie Zarządu Federacji mogą ponadto otrzymywać zwrot kosztów podróży.

IV. Warunki zatwierdzania statutów i czynności kasy.

Art. 18. Statut k. o. winien zawierać;

1. co do wkładów:
a) określenie minimalnej sumy wkładu i ewentualnie maksymalnej, poniżej i powyżej której wkład imienny nie będzie oprocentowany,
b) określenie maksimum i minimum poszczególnej wpłaty,
c) rozróżnienie między wkładami oszczędnościowemi w rachunku bieżącym. Odmienne książeczki, użycie czeków, odmienne terminy i oprocentowanie,
d) zasady ustanawiania stawek oprocentowania wkładów zwyczajnych i nadzwyczajnych,
2. co do książeczek:
a) sposób ich wydawania, w szczególności czy są na okaziciela czy imienne lecz płatne okazicielowi,
b) specjalne przepisy dozwolone ustawą o ile kasa chce ułatwić wydawanie duplikatów na książeczki, opiewające na mniej jak 100 lirów,
c) w razie wprowadzenia książeczek specjalnych imiennych określenie kategorji osób, którym takie książeczki wolno będzie wydawać i stosunku między sumą przyjmowanych wkładów na takie książeczki a całością wkładów.

Do kategorji powyższej winny należeć instytucje dobroczynne, pomocy społecznej i wychowawcze oraz pracownicy fizyczni i osoby mające niżej 8.000 lirów stałego dochodu.

3. co do wypłat:
a) maksymalną granicę sum wypłacanych a vista,
b) terminy dla wypłat sum większych.
4. co do władz kasy:
a) czy obowiązki dyrektora przyjęte przez jednego z członków Zarządu będą bezpłatne, czy dają mu prawo do odszkodowania i w jakiej wysokości,
b) wysokość żetonów obecności.
5. co do użycia funduszów :
a) wyszczególnienie dokładne celów, na które wolno funduszów używać. Pożyczki pod zastaw papierów wolno udzielać tylko na papiery państwowe, gwarantowane przez Państwo, akcje Banku Emisyjnego oraz listy zastawne i obligacje, którym prawo to przyzna

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa, wydane i ogłoszone w porozumieniu z ministrem Finansów.

Nie wolno używać funduszów na cele nie wymienione szczegółowo w statucie. Lokata funduszów powinna odpowiadać zasadom bezpieczeństwa i płynności,

b) określenie maksymalnego stosunku lokat rachunków on callowych z gwarancją hipoteczną do całości sum zarządzanych przez kasę,

c) określenie takiegoż stosunku dla pożyczek wydawanych ciałom publicznym.

6. co do przeznaczenia zysków:

a) wskazać przeznaczenie 3/10 wolnych od przypisania do kapitału zasobowego,

b) przeznaczenie pozostałości, któremi wolno będzie dysponować, gdy fundusz zasobowy osiągnie przewidzianą ustawą wysokość.

Art. 23. Kasy oprócz innych ksiąg rachunkowych winny prowadzić zgodnie z przepisami kodeksu handlowego — dziennik, w którym winny być zapisane wszystkie operacje. Można go prowadzić pozycjami zbiorowemi o ile książki szczegółowe wyraźnie te operacje pozwalają stwierdzić.

Sprawozdania roczne i stany rachunków kwartalne winny być podpisane przez Prezesa Rady, komisję rewizyjną, Dyrektora i buchaltera.

Kasy winny prowadzić księgę protokułów uchwał Rady podpisywanych przez prezesa i sekretarza. Członkowie mają prawo wpisywać w niej swe zdanie odrębne.

V. Nadzór państwowy.

Art. 29. Nadzór wykonuje Minister za pomocą badania sprawozdań i wykonywania inspekcji na miejscu w sposób, jaki uzna za celowy; niezgodne z prawem uchwały minister zawiesza po wysłuchaniu opinji Rady Stanu. Zarazem wstrzymuje wykonanie uchwały.

Art. 30. Inspekcja winna być rozpoczęta w dniu, w którym funkcjonarjusz, mający sobie powierzone jej wykonanie, zgłosi się do kasy, i trwa bez przerwy tak długo, jak tenże uzna to za potrzebne.

Władze kasy obowiązane udzielać wszelkiej pomocy i wyjaśnień oraz przedstawiać wszelkie dokumenty. Naczelnik rewidowanego wydziału musi zawsze przy rewizji być obecnym.

Art. 32. Wynik rewizji zostaje spisany protokularnie. Protokuł winni podpisać interesowani, przyczem mogą czynić własne uwagi.

W razie stwierdzenia przewinień karalnych będzie osobny protokuł przesłany ministrowi. Protokuły z własnemi uwagami przesyła inspektor ministerstwa w ciągu 5 dni po zakończeniu inspekcji.

O uchyleniach wymagających szybkiej interwencji zawiadamia inspektor natychmiast. Kopia protokułu winna być przedstawiona Radzie zarządzającej kasy na jej najbliższem posiedzeniu.

Także ewentualne zarządzenie Ministra.

Art. 33. Prefekci (wojewodowie) jeśli mają uzasadnione przypuszczenie, że zachodzi potrzeba zapobieżenia zboczeniu działalności kasy z właściwej lub legalnej drogi, obowiązani są zawiadomić o tem ministra, który może zarządzić albo inspekcję albo środki, które uzna za właściwe.

Art. 34. Komisarz nadzwyczajny mianowany w razie zawieszenia władz kasy może zarządzić wstrzymanie wypłat na przeciąg dni 15. Wstrzymanie na dalsze dni 15 zarządzić może minister.

Dla aktów przekraczających sprawy zachowania majątku i bieżącej administracji komisarz winien wyjednać uprzednio aprobatę ministra.

Art. 37 i 38. Sprawozdania kwartalne winny kasy przesyłać w ciągu 15 dni po upływie kwartału, roczne w miesiąc po zatwierdzeniu przez władze kasy ministrowi.

Zatwierdzenie to winno się odbyć najdalej w ciągu 3 miesięcy od daty zakończenia roku.

W razie niestosowania się do tych przepisów minister ma prawo przez swego inspektora uzyskać dane na miejscu.

Wzory sprawozdań ustala minister.

Ustawa o Kasach oszczędnościowo-budowlanych w Niemczech

W dniu 31 marca 1931 r. Parlament Rzeszy uchwalił ustawę o kontroli rządowej nad istniejącemi tam kasami oszczędnościowo-budowlanemi.

Ustawa reguluje sprawę zakładania i prowadzenia wszystkich instytucyj oszczędnościowo-budowlanych o charakterze prywatno-prawnym, gdyż instytucje prawa publicznego np. komunalne kasy pod odpowiednią kontrolą już się znajdują.

Do założenia kas oszczędnościowo-budowlanych potrzebne jest zezwolenie władzy, działalność tych kas podlega nadzorowi państwowemu, — mianowicie Państwowemu Urzędowi Nadzoru nad ubezpieczeniami prywatnemi.

Urząd nadzorczy winien przed decyzją udzielenia zezwolenia na prowadzenie kasy uzyskać opinję o pewności odpowiedzialnych kierowników i zbadać pozostające do dyspozycji kasy środki finansowe.

Starająca się o zezwolenie kasa oszczędnościowo-budowlana winna do podania dołączyć:

1. dokładny plan swego działania, obejmujący cel przedsiębiorstwa, jego urządzenie, zakres i zasiąg terytorjalny działania,

2. taryfy z dokładnem wyszczególnieniem najdłuższego i najkrótszego czasu wyczekiwania,

3. zasady obliczania odsetek od pożyczek i wkładów,

4. podział wkładców na grupy, o ile taki podział jest przewidywany,

5. daty przydziału pożyczek.

Kasy muszą również podawać szczegółowe wykazy odnośnie majątku i poszczególnych części majątkowych, podzielonych według celu przeznaczenia i według sposobu ulokowania, odnośnie sposobu pokrywania kosztów administracyjnych, odkładania funduszów rezerwowych, zaciągania i zabezpieczania pożyczek, mających służyć do przyśpieszania przydziału pożyczek budowlanych.

Ustawa przewiduje dla kas oszczędnościowo-budowlanych tylko formę towarzystw akcyjnych, komandytowych na akcję i towarzystw z ograniczoną poręką. Forma prawna spółdzielcza jest dla tego typu kas niedopuszczalna. O dopuszczenie tej formy zabiegały usilnie istniejące spółdzielnie oszczędnościowo-budowlane. Jednakże czynniki miarodajne jak również spółdzielcze związki rewizyjne stanęły wyraźnie na stanowisku, że forma spółdzielni nie nadaje się dla tego rodzaju instytucyj bez względu na rodzaj odpowiedzialności członków. Istniejącym już spółdzielczym kasom oszczędnościowo-budowlanym, które od 31. XII. 29 r. były uprawnione do prowadzenia interesów depozytowych i wkładkowych, może władza nadzorcza w ciągu 2 lat ustalić termin przejścia spółdzielni na inną formę prawną.

Natomiast wszystkie kasy oszczędnościowo-budowlane bez względu na formę prawną powstałe po 1. I. 30 r. muszą się postarać o zezwolenie na dalsze prowadzenie interesów.

Ustawa przewiduje za przewinienia bezpośrednich kierowników kas oszczędnościowo-budowlanych, udziałowców, nadzorców i powierników szczegółowo opracowane postanowienia karne.

Jak widzimy, ustawodawca postawił kasom oszczędnościowo-budowlanym bardzo ostre warunki. Uczyniono to słusznie w imię interesu publicznego wobec wielu różnych nieprawidłowości, jakie się działy w swobodnie rozwijających się kasach, których początki działalności były świetne, ale zdolność wywiązywania się z zobowiązań w dalszym rozwoju niepewna.

Wiadomości bieżące

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA, OKÓLNIKI.

W sprawie nadsyłania przez komunalne kasy oszczędności danych statystycznych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządziło pismem okólnem z dnia 5 sierpnia ub. r. Nr. 3/11 nadsyłanie corocznie danych statystycznych o rozwoju komunalnych kas oszczędności najpóźniej do dnia 30 czerwca.

W roku bieżącym w związku z mającemi się odbyć zjazdami komunalnych kas oszczędności i instytucyj oszczędnościowych w Polsce, termin nadsyłania tych danych został oznaczony na dzień 1-go maja r. b.

W powyższej sprawie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystosowało następujące pismo okólne (z dnia 21. IV. 1931 r. Nr. SG. 3/17) do wszystkich pp. wojewodów:

„ W czerwcu r. b. mają się odbyć III Ogólnopolski Zjazd komunalnych kas oszczędności i Zjazd instytucyj oszczędnościowych w Polsce. W tym samym czasie odbyć się mają obrady Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego w Warszawie.

W związku z powyższem — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o wydanie zarządzenia, aby bilanse netto, rachunki strat i zysków oraz dane statystyczne za ubiegły okres roczny z działalności komunalnych kas oszczędności zostały Ministerstwu nadesłane do dnia 1 maja r. b.
s z c z e g ó l n y c h k. k. o. z ich dotychczasowej działalności, odzwierciadlające w szczególności politykę kredytową kas i stopień zainteresowania się propagandą oszczędności — wraz z wykazem stanu zadłużenia związków komunalnych (porę-
Jednocześnie nadeśle Pan Wojewoda sprawozdania p o-
czających) w tych kasach w/g wzoru, podanego w ust. 4-ym pisma okólnego Ministerstwa z dn. 16. X. 1929 r. L. SG. 869/8.

Pozatem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o nadesłanie wykazu tych wszystkich komunalnych kas oszczędności, działających na podległym Mu terenie, które zostały uruchomione dopiero w ciągu 1930 r. i nie mogły wskutek tego opracować wyżej wyszczególnionych dat statystycznych w określonym terminie.

Materjały statystyczne, o których mowa w ust. 2-gim powyższego pisma, należy równocześnie przesłać Ministerstwu Skarbu i Głównemu Urzędowi Statystycznemu".

Okólnik p. wojewody łódzkiego w sprawie usprawnienia kontroli nad komunalnemi kasami ze strony związków poręczających.

Zagadnienie to jeszcze niedostatecznie wyjaśnione omawia z dużą jasnością okólnik p. wojewody łódzkiego. Przytaczamy najważniejsze ustępy tego okólnika, z dn. 15 lutego 1931 r. l. III. SF. 0/3.

Sprawując nadzór nad komunalnemi kasami oszczędności, stwierdziłem w wielu wypadkach brak należytej kontroli nad wymienionemi kasami ze strony Związków poręczających

Niezależnie od całego szeregu zarządzeń wydanych przez Urząd Wojewódzki do poszczególnych Związków poręczających w przypadku stwierdzenia konkretnego faktu braku tego nadzoru w piśmie okólnem z dnia 30. XII. 1930 r. L. III SF. 0/6 wskazałem na obowiązki, jakie ciążą na Komisjach rewizyjnych, powoływanych specjalnie przez organa stanowiące związków poręczających do kontrolowania kas komunalnych.

W niniejszem zarządzeniu zwracam uwagę na specjalne momenty, podczas których związek poręczający ma nietylko możność ale i obowiązek szczegółowego wglądnięcia w tok funkcjonowania Komunalnej Kasy Oszczędności.

Pierwszy taki moment nastręcza się przy okazji udzielania komunalnym kasom uprawnień do zaciągania pożyczek.

W powyższej sprawie cały szereg wyjaśnień i wskazań zawierał okólnik Min. Spr. Wewn. Nr. 157 z dnia 25 sierpnia 1930 r. Nr. SG. 647/2 podany związkom poręczającym do wiadomości i ścisłego wykonania reskryptem Urzędu Wojewódzkiego z dn. 11. IX. 1930 r. L. III. SF. 0/1.

Na podstawie przedkładanych do zatwierdzenia przez związki poręczające uchwał w powyższej sprawie stwierdziłem, że niektóre związki poręczające nie zdają sobie należycie sprawy z intencji odnośnego przepisu prawnego. Ustawodawca, przewidując specjalny tok postępowania, poprzedzający zaciągnięcie przez kasy komunalne pożyczek, pragnął w ten sposób umożliwić związkom poręczającym wglądnięcie w danym momencie w działalność tychże kas. Udzielając kasie komunalnej upoważnienia do zaciągnięcia pożyczki, związek poręczający stwierdza tem samem, że posiada całkowite zaufanie do organów Kasy i ich działalności. Zaufa-

nie to oczywiście powinno wypływać z faktycznego zaznajomienia się ze stanem spraw w kasie w danym okresie.

Organ stanowiący związku poręczającego, rozpatrując odnośny wniosek Rady Kasy, winien przeto oprzeć się na wynikach z ostatniej rewizji kasy dokonanej przez Komisję Rewizyjną.

Ponieważ Komisja rewizyjna obowiązana jest do przeprowadzania rewizji kasy przynajmniej raz na kwartał, przeto związek poręczający ma co trzy miesiące do dyspozycji świeże sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, przedstawiające aktualny stan spraw kasy.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej winno być dołączone do akt, załączonych do odnośnej uchwały organu stanowiącego związku poręczającego przedłożonej władzy nadzorczej do zatwierdzenia.

Na tem miejscu należy nadmienić, że Komisja Rewizyjna podczas swych czynności nie może ograniczyć się jedynie do stwierdzenia, że zamknięcie rachunków kasy odpowiadają zapisom książkowym. Związek poręczający, upoważniając kasę do zaciągania nowych pożyczek, powinien mieć możność wyrobienia sobie możliwie pełnego poglądu na dotychczasowy sposób rozprowadzania przez kasę kredytów na zgodność polityki kredytowej kasy z zadaniami tej instytucji.

Między innemi zatem protokuł Komisji Rewizyjnej winien wyraźnie stwierdzać:

1. Czy kasa udziela kredytu wyłącznie na cele produkcyjne.

2. Czy kredyty udzielane kasom przez Banki Państwowe na cele specjalne (kredyt siewny na nawozy sztuczne, kredyt hodowlany, na zakładanie sadów, kredyt rzemieślniczy i t. p.) rozprowadzane są następnie przez kasę zgodnie z ich przeznaczeniem.

3. Czy kasa zachowuje wymogi, mające na celu zapewnić sprawiedliwy rozdział kredytów, a zatem czy podania osób, ubiegających się o kredyty, rozpatrywane są w kolejności zgłoszeń, czy pewne osoby nie są kredytowane w stopniu nadmiernym w porównaniu do funduszów obrotowych kasy.

4. Czy udzielany kredyt jest w dostateczny sposób zabezpieczony, a także czy przez stosowanie ustawicznych prolongat pewna część kapitałów obrotowych kasy nie została faktycznie unieruchomiona i czy pożyczki stale prolongowane nie są faktycznie wierzytelnościami nie do ściągnięcia lub do ściągnięcia wątpliwemi.

5. Czy kredyt udzielany jest na odpowiednio długi termin, który pozwala spełnić zadanie, w jakim kredyt został udzielony. Dotyczy to szczególnie pożyczek zaciąganych przez rolników, gdzie pożądanem jest stopniowe przejście z kredytów krótkoterminowych 3 miesięcznych na kredyty średnioterminowe 6—18 miesięczne.

Jeżeli związek poręczający udziela kasie upoważnienia do zaciągnięcia pożyczek w sposób generalny uchwalając sumę globalną, do wysokości której w danym roku obrachunkowym kasa może zaciągnąć pożyczki, to jednakże winien zażądać od organów kasy wyjaśnień, w jakich instytucjach kredyto-

BILANS KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WARSZAWSKIEGO

na dzień 31 grudnia 1930 r.

Stan czynny

L.	TREŚĆ	Zł.	gr.	Zł.	gr.
A.	Kasa i banki				
	1. kasa	40.313	14		
	2. Polski Bank Kom., Bank Gosp. Kraj., Bank Polski i P. K. O.	902 130	54	942.443	68
B.	Lokaty				
	1. papiery wartościowe . .	223.562	12		
	2. lokaty na książ. oszczędn.	81.129	55	304 691	67
C.	Pożyczki i weksle zdyskontow.				
	1. weksle zdyskontowane .	747.355	85		
	2. poż. na weksle poręcz. .	4.868.688	33		
	3. „ w rach. bieżących .	76.297	75		
	4. „ na zastaw	15.800	—		
	5. „ na skrypty dłużne .	4.900	—		
	6. „ hipoteczne	448.010	07		
	7. prot. i weksle zaskarżone	226.739	92	6.387.791	92
D.	Ruchomości i koszty organ.				
	1. ruchomości	49.307	93		
	2. niezamort. część koszt. org.	28.514	14	77.822	07
E.	Różne			50.835	58
				7.763 584	92

Stan bierny

L.	TREŚĆ	Zł.	gr.	Zł	gr.
A.	Kapitały i fundusze własne				
	1. kapitał zakładowy . . .	100.000	—		
	2. fundusz zasobowy . . .	13.694	15		
	3. „ wyrównawczy .	1.592	51		
	4. „ na amort. ruch. .	5.861	54		
	5. rezerwa na należn. wątpl.	15.900	—	137.048	20
B.	Wkłady				
	1. oszczędn.—na każde żąd. .	1.227.412	45		
	2. „ —terminowe .	5 589.886	62		
	3. na rachunkach czekowych	592.398	73		
	4. na rach. bież. (salda kred.)	289	—	7.409.986	80
C.	Kredyty udzielone kasie				
	1. redyskonto	1.000	—		
	2. inne	105.867	11	106.867	11
D.	Zobowiązania inkasowe . .			6.635	71
E.	Proc. i prow. pobrane za 1931 r.			71.321	88
F.	Różne			11.660	04
G.	Czysty zysk za 1930 r. . .			20.065	18
				7.763 584	92

Dokumenty do inkasa . . . zł. 227.079.24
Depozyty . . . . „ 182.297.04

Rachunek strat i zysków za 1930 rok

Straty

L.					
A.	Procenty i prowizje wypłacone			469 639	91
B.	Koszty handlowe			261.148	90
C.	Odpisy za 1930 r.				
	1. na amortyz. ruchom. (10%)	4,930	80		
	2. „ „ koszt. organ (20%)	7,991	36		
	3. na rez. na należn. wątpliwe	13 528	90	26.451	06
D.	**Czysty zysk za 1930 r.** . .			20.065	18
				777.305	05

Zyski

L.			
A.	Procenty i prowizje pobrane .	774.664	33
B.	Dochody różne	2.640	72
		777.305	05

wych kasa zamierza zaciągnąć pożyczki i na jakie cele je zużyć.

Przestrzegam związki poręczające przed zbyt pochopnem udzielaniem upoważnień kasom, szczególnie w sposób generalny, do zaciągania pożyczek, które niejednokrotnie przenoszą zdolność finansową związków poręczających.

Podkreślam w odnośnej sprawie wskazania okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 157 z dnia 25. VIII. 1930 r. że „tego rodzaju uchwały przeciwstawiają się intencji obowiązujących przepisów prawnych o komunalnych kasach oszczędności, a w szczególności zasadniczemu postulatowi co do właściwych zadań komunalnych kas oszczędności wyrażonemu w art. 1-ym ustępu 2-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339) wskazują one bowiem na tendencję skierowania operacyj kasy głównie w tym kierunku, jakim są operacje zaciągania pożyczek i udzielania gwarancyj, wbrew innym, istotnym i naczelnym jej zadaniom.

Podejmując tak bezkrytycznie uchwały, organa stanowiące (Sejmiki Powiatowe, Rady Miejskie) mogą narazić swe związki na szkody z tytułu przyjętej poręki w tym wypadku, gdyby kasa, skierowana nadto na niewłaściwe tory, poniosła straty".

Dane liczbowe z dotychczasowej działalności kas komunalnych Wojew. Łódzkiego wyraźnie wykazują niewłaściwą tendencję kas do nadmiernego zadłużania się w bankach, a mianowicie kredyty udzielone kasom komunalnym przez banki (pożyczki i redyskonto weksli) wynosiły:

w 1926 r. 13% ogólnej sumy bilansowej
w 1927 r. 37% „ „ „
w 1928 r. 56% „ „ „
w 1929 r. 38% „ „ „

Natomiast ogólne wkłady oszczędnościowe stanowiły:

w 1926 r. 35% ogólnej sumy bilansowej
w 1927 r. 40% „ „ „
w 1928 r. 24% „ „ „
w 1929 r. 36% „ „ „

Podczas gdy w bardzo dobrze funkcjonujących kasach oszczędności w Czechosłowacji w dniu 31. XII. 1929 r. wkłady oszczędnościowe i na rachunkach czekowych wynosiły 95,81% całkowitej sumy bialnsowej tych kas, a wierzyciele jedynie 1,16% ogólnej sumy bilansowej kas.

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Kapitalizacja odsetek przy rachunku bieżącym.

Umowa rachunku bieżącego nie wymaga dla swego bytu żadnej specjalnej formy. Kapitalizacja odsetek w rachunkach bieżących następuje bądź po wygaśnięciu umowy co do rachunku bieżącego, bądź też w pewnych terminach, które określa umowa, względnie zwyczaj w danej miejscowości. Przy istnieniu między stronami stosunku rachunku bieżącego kapitalizacja odsetek od należności objętych rachunkiem bieżącym i wypływających ze stosunków handlowych, uzasadniająca bieg odsetek od sumy skapitalizowanej, może następować w okresach mniejszych, niż przewidziany przez art. 1154 k. c. okres roczny. (O. S. N. wsprawie Nr. 1. C. 1787/29).

Bank X żądał zasądzenia od Y pewnej sumy, stanowiącej saldo rachunku bieżącego pozwanego na korzyść banku; sąd I instancji powództwo uwzględnił, lecz Sąd II instancji wyrok ten uchylił i powództwo oddalił.

Sąd Najwyższy, do którego odwołał się Bank X, wyjaśnił, że Sąd II instancji oparł swój wyrok na braku mocy dowodowej ksiąg handlowych skarżącego banku wobec zarzutów Y co do wysokości prowizji i kapitalizacji odsetek.

Słusznie jednak zarzuca Bank, że Sąd pominął przyznanie pozwanego na rozprawie sądowej, iż jest on handlującym, w tych zaś warunkach stosownie do art. 12 k. h., skoro nie było zarzutu wadliwości prowadzenia ksiąg przez bank, wyciąg z tych ksiąg mógł być przyjęty za dowód poszukiwanej należności, wpływającej z czynności bankowych, gdyż zarzuty Y nie były poparte odnośnemi dowodami.

Nadto Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w rachunku bieżącym, stanowiącym umowę, która nie wymaga dla swego bytu żadnej specjalnej formy, poszczególne pozycje są jedynie podstawą dla późniejszego obrachunku stron, który to obrachunek stanowi właśnie saldo na korzyść jednej ze stron; oprocentowanie należności, stanowiących poszczególne pozycje rachunku bieżącego, oparte jest na specjalnym charakterze obrotu handlowego, który wyklucza domniemanie darmowego kredytu, z tych zaś względów z chwilą zamknięcia rachunku następuje dalszy bieg odsetek od wyprowadzonego na korzyść jednej ze stron salda, obejmującego rzecz prosta zarówno pozycje kapitału, jak i odsetek. W tych warunkach kapitalizacja odsetek następuje bądź po wygaśnięciu umowy stron co do rachunku bieżącego, bądź też w pewnych terminach, które określa umowa, względnie zwyczaj w danej miejscowości, a przeto, w przeciwieństwie do stosunków cywilnych, kapitalizacja odsetek w należnościach, objętych rachunkiem bieżącym, może mieć miejsce w okresach mniejszych, niż przewidziany przez art. 1154 k. c. okres roczny.

Odpowiedzialność poręczyciela weksla niezaprotestowanego.

Firma X poręczyła za wystawcę weksla własnego pewnej osoby Z. wystawionego na osobę K. Po upływie terminu płatności K. niezaprotestowawszy w poprzednim terminie weksla skierował poszukiwania do firmy X jako poręczyciela, która jednak odmówiła zapłaty, powołując się na treść art. 52 ustawy wekslowej, z którego wynika, że po bezskutecznym upływie czasu do zaprotestowania weksla „posiadacz traci prawo do indosantów, wystawcy i innych dłużników wekslowych z wyjątkiem akceptanta". Sprawa oparła się o Sąd Okręgowy w Wilnie, który poparł stanowisko pozwanej firmy i odrzucił żądanie K.

Posiadacz weksla K. odwołał się do najwyższej instancji i w dniu 30 maja 1929 r. Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Okręgowego, wychodząc z założenia, że niesłusznie został zastosowany art. 52 ustawy wekslowej, że natomiast stosować należało art. 31 i 102 tejże ustawy.

Art. 102 mówi, że odpowiedzialność wystawcy weksla własnego jest taka sama jak akceptanta z weksla trasowanego, zarówno co do zakresu, jak i co do trwania. Odpowiedzialność zaś wekslowa akceptanta z mocy art. 70 ust. 1 ustawy wekslowej trwa aż do czasu upływu przedawnienia (poza odpowiedzialność z art. 75) chociażby weksel nie był protestowany. Wobec tego niedokonanie protestu weksla własnego nie pociąga za sobą wygaśnięcia odpowiedzialności wekslowej wystawcy z weksla własnego, a zatem nie pociąga wygaśnięcia odpowiedzialności poręczyciela, który z mocy art. 31 odpowiada tak samo, jak ten, za kogo ręczył.

W ten sposób potwierdzone zostało stanowisko posiadacza weksla K., który miał prawo kierować poszukiwania do firmy X.

Roszczenie z przedawnionego weksla.

Obowiązujące u nas prawo wekslowe przewiduje, że jeżeli nastąpiło przedawnienie skargi wekslowej (3 lata w stosunku do akceptanta lub wystawcy weksla własnego, 1 rok względem indosanta i 6 miesięcy przy zwrotnem poszukiwaniu), to posiadaczowi weksla przysługuje zwykła skarga z tytułu niesłusznego wzbogacenia się osób, podpisanych na wekslu.

Otóż w trudnej kwestji dowodu takiego niesłusznego wzbogacenia się, Sąd Najwyższy orzekł, że dowodem takim w stosunku do wystawcy weksla własnego, bądź też wystawcy lub akceptanta weksla trasowanego, może być zamieszczona w tekście wekslu klauzula walutowa („waluta w gotowiźnie", „waluta w towarze" i t. p.).

Jak wiadomo, prawo wekslowe klauzuli takiej nie wymaga, weksel bowiem jest zobowiązaniem abstrakcyjnem, niezależnem od podkładu materjalnego.

Jednakże z chwilą, gdy klauzula walutowa w tekście wekslu figuruje, to podpis dłużnika stwierdza, że gotówkę otrzymał i przeto odpowiada z tytułu niesłusznego wzbogacenia.

KRONIKA KRAJOWA

Zjazdy Instytucyj Oszczędnościowych.

Pod Protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej odbędzie się w dniu 28 czerwca r. b. Ogólno - Polski Zjazd Instytucyj Oszczędnościowych. Zjazd ten zapowiada się imponująco, bowiem oprócz przedstawicieli instytucyj oszczędnościowych krajowych, wezną w nim udział w charakterze zaproszonych gości również zagraniczni przedstawiciele świata oszczędnościowego — Członkowie Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego.

Program Zjazdu przewiduje oprócz szeregu interesujących referatów z dziedziny oszczędności, również wystawę oszczędnościową, która przedstawi rozwój oszczędności w Polsce w latach 1925 — 1930. Ze względu na doniosłe znaczenie Zjazdu dla zagadnienia oszczędnictwa w Polsce, wezmą w niem udział niewątpliwie wszystkie instytucje oszczędnościowe i działacze na polu oszczędnictwa.

W dniu 29 czerwca odbędzie się zjazd Przedstawicieli Komunalnych Kas Oszczędności z całej Polski.

Polski Bank Komunalny w Warszawie.

W dniu 9 b. m. odbyło się doroczne ogólne zebranie przedstawicieli miast, powiatów i Komunalnych Kas Oszczędności, jako akcjonarjuszów Polskiego Banku Komunalnego.

Zebranie przyjęło do wiadomości sprawozdanie Rady i Zarządu, i udzieliło na wniosek komisji rewizyjnej absolutorjum Radzie.

Uchwalono budżet na r. 1931 według propozycji Rady, podnosząc kwotę na wydatki różne z 33000 zł. na 108000 zł. i upoważniając Radę do zdecydowania o przeznaczeniu i użyciu całości kredytu.

Tendencją stawiających wniosek było przeznaczenie większej sumy na subwencję dla Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

Do Rady Nadzorczej na miejsce 4 członków ustępujących z tytułu starszeństwa wybrano: dr. Madeyskiego Zbigniewa Prezydenta m. Dąbrowy Górniczej, posła Edwarda Dunin - Markiewicza z K. K. O. pow. drohiczyńskiego, Pachnowskiego Stefana — Prezydenta m. Włocławka i posł. Puławskiego Ignacego z m. Krzemieńca.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano: Zygmunta Chudzyńskiego z k. k. o. pow. Łaskiego, Jerzego Dodackiego, burmistrza m. Łęczycy, Jana Gadomskiego, starostę z pow. Mińsko - Mazowieckiego, posła Tadeusza Straszyńskiego, — delegata pow. tureckiego i Aleksandra Trzcińskiego, nacz. Wydz. Sam. woj. poznańskiego, delegata m. Koźmina.

Doroczne walne zebranie przedstawicieli Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.

W dniu 10 b. m. przy udziale 60 delegatów komunalnych kas oszczędności województw centralnych i wschodnich odbył się zjazd doroczny Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie. Przewodniczył obradom przedstawiciel K. K. O. powiatu Warszawskiego dyr. Bolesław Chomicz.

Zebranie po dłuższej dyskusji, w której były omawiane bolączki kas oszczędności oraz praca Zarządu i Biura Związku udzieliło zarządowi absolutorjum i uchwaliło budżet wydatków, podnosząc sumę wydatków ze 159.200 zł. do 174.200 zł. w związku z rezolucją przyjętą na zjeździe P. Banku Komunalnego o zwiększeniu dotacji na rzecz związku oraz potrzebą rozszerzenia prac inspekcyjnych i propagandowych.

Przy uzupełniających wyborach do rozszerzonego zarządu wybrano ponownie pp. dyr. Mieczysława Szczepkowskiego delegata Miejskiej Kasy m. st. Warszawy, i Zygmunta Chudzyńskiego, z K. K. O. pow. łaskiego, a po raz pierwszy: Aleksandra Ulricha z K. K. O. miasta Kalisza, Józefa Rożkowskiego, delegata K. K. O. pow. tureckiego i Mieczysława Lisowskiego z K. K. O. pow. Bielskiego.

Na zastępców: pp. Wysockiego Ludwika z powiatu białostockiego, Zakrzewskiego Kazimierza z pow. Kamień-Koszyrskiego, posła Puławskiego Ignacego z pow. Krzemienieckiego i Klimko Aleksandra z m. Łucka.

Do Komisji Rewizyjnej: pp: Henryka Szustra z pow. opoczyńskiego, Władysława Malinowskiego z pow. hrubieszowskiego i Romualda Rogójskiego z pow. będzińskiego.

Jubileusz polskich kas.

W roku bieżącym Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Kościerzyńskiego obchodzi swój 75 letni jubileusz, (woj. pomorskie).

50-ciolecie swej egzystencji będą święciły kasa powiatu Chojnickiego (Pomorze) oraz dwie miejska kasa we Wronkach i Łobżenicy (woj. poznańskie).

Spadek obiegu pieniężnego w Polsce.

Obieg pieniężny w Polsce zmniejszył się w ciągu roku o 56.3 milj. zł. wynosił bowiem na 31 marca 1930 r. — 1.558 milj. zł., a na 31 marca 1931 r. — 1,50.7 milj. zł. Z powyższej cyfry przypada w miljonach złotych na (liczby w nawiasach z 31 marca 1930 r): bilety banku Polskiego 1,260.5 (1,324.0). bilety zdawkowe i bilon razem 241,2 (234,0), z czego bilety zdawkowe 2,5 (38,1), bilon srebrny 165,3 (126,6), bilon inny 73,4 (9,3).

Dyskonto i protesty w Banku Polskim w marcu.

Bank Polski zdyskontował w marcu r. b. 313.000 sztuk weksli czyli o 35,000 więcej niż w poprzednim miesiącu. Zdyskontowano weksli na ogólną sumę 250.620.000 zł. czyli o 14.643.000 zł. więcej niż w lutym.

W marcu płatnych było we wszystkich oddziałach Ban-

ku Polskiego 337.000 sztuk weksli na ogólną sumę 272.691.000 złotych.

Z powyższej sumy zaprotestowano 34 tysiące szt. weksli na sumę 12.483.000 zł. czyli stosunek weksli zaprotestowanych do weksli płatnych wynosi dla ilości 9.99 proc. zaś dla sum 4.58 proc.. W lutym stosunek ten wynosił dla ilości 9.83 proc. dla sum 458 proc.

Rozwój kas oszczędności woj. Lwowskiego.

Najstarsza kasa w Małopolsce została założona w roku 1843. Po zezwoleniu na założenie Galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie dopiero w dwadzieścia lat powstają następne kasy w Rzeszowie i Samborze w r. 1864. Po roku 1890 ruch około zakładania kas oszczędności staje się ożywiony. W roku 1918 istnieje na terenie województwa Lwowskiego 21 kas, które posiadają 268.456.80 kor. wkładów.

Po wydaniu rozporządzenia o K. K. O. powstaje na terenie województwa 17 nowych kas. Obecnie zatem na terenie województwa istnieje 38 kas oszczędności: w tem 14 miejskich, 22 powiatowe i 2 niekomunalne.

Rozwój tych kas przedstawia się jak następuje:

na koniec	1925 r.	kasy	miały	wkładów	zł.	9.959.000,—
„	1926 „	„	„	„	„	22.666.000,—
„	1927 „	„	„	„	„	52.529.000,—
„	1928 „	„	„	„	„	83.478.000,—
„	1929 „	„	„	„	„	110.956.000,—
„	1930 „	„	„	„	„	141.300.000,—

Ludność województwa wynosi 2.720.000 mieszkańców, ilość książeczek oszczędnościowych 275.951, czyli — 1 książeczka przypada na 10 mieszkańców.

Na koniec 1930 kasy oszczędności czterech województw południowych wykazały następującą ilość wkładów:

woj. Krakowskie	Zł. 126.641.064.15
„ Lwowskie	„ 141.930.569.85
„ Stanisławowskie	„ 20.697.064.27
„ Tarnopolskie	„ 8.934.345.47

Bilans K. K. O. województwa Lwowskiego przedstawia się następująco:

Stan czynny:

Kasa	—	Zł. 3.006.250.02
Weksle	—	„ 95.800.921.14
Poż. hip. kom. i skrypt.	—	„ 29.593.909.07
Papiery %%	—	„ 4.394.783.70
Rachunki bieżące	—	„ 23.174.203.10
Wydatki brutto	—	„ 5.216.758.31
Pokrycie fund. zasob.	—	„ 7.987.300.34
Różne	—	„ 14.400.757.71
Razem		Zł. 183.574.883.39

Stan bierny:

Kapitał zakładowy	—	Zł. 184.547
„ zasobowy	—	„ 7.987.300.34
Wkłady	—	„ 141.930.569.85
Rachunki bieżące	—	„ 6.473.496.06
Kredyty i redyskonto	—	„ 7.290.057.28
Dochód brutto	—	„ 11.591.043.67
Różne	—	„ 8.117.869.19
Razem		Zł. 183.574.883.39

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Zawierciańskiego.

Sprawozdanie z działalności k. k. o. pow. Zawierciańskiego za rok 1930 obrazuje nam rozwój tej kasy w ciągu ubiegłego, ciężkiego, ze względu na przewlekły kryzys rolniczy, roku operacyjnego. — Bilans kasy za r. 1930 zamyka suma zł. 1.727.226,69, r-k strat i zysków — suma zł. 27.924,80 czystego zysku.

Na dzień 31 grudnia 1929 wkłady w kasie wynosiły zł. 238.852.25, liczba książeczek 1891. W ciągu roku sprawozdawczego wpłacono na książeczki oszczędności sumę zł. 861.184,90 podjęto zł. 386.031.95, pozostało na 31 grudnia 1930 r. zł. 714.005.20 na 2075 książeczek. W ciągu roku sprawozdawczego otwarto 456 książeczek, zamknięto 274.

Kasa udzieliła w ciągu roku sprawozdawczego pożyczek:

na weksle	— 7095	pożyczek	na zł.	4.330.967.25
na skryp. dłuż.	— 9	„	„	66.966.—
term. na zast.	— 29	„	„	5.360.—
komunalnych	— 5	„	„	40.900.—

Wkłady na r-kach czekowych wynoszą na dzień 31 grudnia 1930 r. zł. 15.872.79.

Oprocentowanie wkładów wynosiło od 6% do 10%, oprocentowanie kredytów od 8% do 13%.

Kapitał zakładowy kasy wynosi zł. 50.000, fundusze rezerwowe zł. 13.900.24.

W ciągu roku sprawozdawczego (łącznie z bilansem otwarcia) kasa posiadała do inkasa 34418 dokumentów na zł. 9.338.561.90, zainkasowała 32833 dokumenty na zł. 8.870.402.45, pozostało na dz. 31. XII. 1930 — 1585 dokumentów na zł. 468.159.45.

Miesięczne obroty wahały się w granicach od 3.694.308.75 do 7.357.952.03.

Komunalna kasa oszczędności pow. Kozienickiego.

Uchwałą Sejmiku kozienickiego z dn. 8. IV. 1930 r. podwyższono kapitał zakładowy k. k. o. pow. kozienickiego do zł. 100.000. Poprzednio kapitał zakładowy kasy wynosił zł. 8.000. Różnicę Sejmik wpłacił obligacjami 8% em. IV Polskiego Banku Komunalnego w kwocie nominalnej zł. 100.000. Z sumy tej kasa sprzedała obligacje opiewające na zł. 40.000.

Sprawozdanie za r. 1930 wykazuje pomyślny rozwój kasy. Bilans kasy zamyka się sumą zł. 492.595.15, rachunek strat i zysków kwotą zysku zł. 4.818.02.

Wkłady osób i firm prywatnych wzrosły w ciągu roku sprawozdawczego o zł. 93.629.95 i wynoszą na dzień 31. XII. 1930 r. zł. 206.472.56. Według gałęzi zawodów stan wkładów przedstawia się następująco (tylko osób i firm prywatnych):

Młodzież szkolna	—	11	kont	na	zł	348.59
Urzędnicy publiczni	—	49	„	„	„	12.035.27
„ prywatni	—	21	„	„	„	1.799.46
Niżsi funkcjonarjusze	—	16	„	„	„	428.90
Rzemieślnicy	—	25	„	„	„	945.—
Kupcy	—	12	„	„	„	1.246.80
Przemysłowcy	—	3	„	„	„	850.—
Rolnicy	—	478	„	„	„	27.758.80
Wolne zawody	—	3	„	„	„	31.257.29
Robotnicy	—	26	„	„	„	768.52
Służba domowa	—	3	„	„	„	212.40
Inne zawody	—	12	„	„	„	12.310.69
Bez zawodu	—	1	„	„	„	4.764.63
Organizacje społeczne	—	5	„	„	„	2.683.97
Fundusz emerytalny	—	1	„	„	„	44.519.70
Razem		666	kont	na	zł.	141.930.02

Różnicę stanowią wkłady instytucyj prawa publicznego.

Na rachunku wkładów były następujące obroty (tylko firm i osób prywatnych):

wpłacono: bezterminowych	— zł.	119.834.85
„ terminowych	— „	62.556,01
wypłacono: bezterminowych	— „	87.501,22
„ terminowych	— „	1.259,69

Odnośnie liczby książeczek oszczędnościowych przeprowadzono następujące obroty:

na 1. I. 1930 r. pozostawało	409 książeczek
w ciągu 1930 r. otwarto	445 „
„ „ zamknięto	188 „
na 1931 r. pozostało	666 książeczek

Kasa płaciła od r-ków i wkładów odsetki w rozpiętości od 2% do 11% posiadała w różnych instytucjach kredytowych kasa kredytów na zł. 155.526.25.

Na dzień 31. XII. 1930 r. pożyczki udzielane przez kasę wykazywały następujące salda:

Weksle zdyskontowane	— Zł.	13.784.—
„ poręczone	— „	270.315.76
Pożyczki w r-kach bieżących	— „	305.69
„ na zastaw pap. wart.	— „	160.—
„ komunalne	— „	14.601.74

Pożyczki na weksle poręczone, których udzielono 786 wynosiły sumę zł. 446.974.92, przyczem najwyższy kredyt udzielony osobie fizycznej wynosił zł. 1000.

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Warszawskiego w Warszawie.

Przez powołanie przed trzema laty do życia Komunalnych Kas Oszczędności w Polsce (Dekret p. Prezyd. Rzplitej z dn. 13 kwietnia 1927 r.) położone zostały trwałe podwaliny pod odbudowę kapitału ojczystego w postaci gromadzenia oszczędności pieniężnych.

Kasy te, będąc oparte ustawowo o gwarancję Związków Poręczających (Samorządów), posiadają wzorem pokrewnych instytucyj na Zachodzie Europy zdrowe podłoże dla rozwoju swej działalności przy pełnem zaufaniu miejscowego ogółu. — Że to zaufanie do powierzania Komunalnym Kasom Oszczędn. lokat i kapitałów jest ważkie, świadczyć o tem może fakt, iż w Polsce zdołały już Komun. Kasy Oszczędn., jak to ma już miejsce oddawna u naszych sąsiadów: w Czechach i Niemczech,zająć naczelne miejsce w dziedzinie kapitalizacji, bowiem poszczycić się mogą, w porównaniu z innemi zakładami pieniężno-kredytowemi, największemi wkładami oszczędnościowemi, przekraczającemi już kwotę przeszło 600.000.000 zł. (łącznie z Kasą Galicyjską i rusińską w Przemyślu).

Jedną z takich instytucji, które w pełni ugruntowały już swój ustrój, zyskując u ogółu należne zaufanie, jest założona przed dwoma laty z siedzibą w Warszawie Komun. Kasa Oszczędności największego w Polsce powiatu Warszawskiego, ogarniającego bezmała 300.000 ludności, przy 5 miastach i 26 gminach podstołecznych, które statutowo poręczają pomienioną Instytucję całym swym majątkiem i dochodami.

Ze sprawozdania, złożonego przez Przewodniczącego Zarządu p. Bolesława Chomicza w dniu 28 marca roku bież. Związkowi Poręczającemu na publicznem posiedzeniu Sejmiku, odbytem pod przewodnictwem Starosty Warszawskiego, p. Tadeusza Zagórskiego, czerpiemy poniższe dane cyfrowe, obrazujące obecny stan i wyniki rozwojowe K. K. O. po okresie dwuletniej zaledwie jej działalności.

Suma lokat i wkładów ze zł. 2.111.367. (na 1. I. 1930 r.) wzrosła na dzień 1 stycznia bież. r. do kwoty zł. 7.409.986, zaś ilość wkładców (książeczek) z 1792 osób do 5776, przy ogólnym obrocie K. K. O. rocznym ponad zł. 50.000.000.

Współrzędnie z gromadzeniem oszczędności rozwijała się i pomoc kredytowa dla ludności — i to w formie — dającej całkowitą rękojmię zabezpieczenia pożyczek, jakoteż płynności środków obrotowych i zachowania substancji walutowej (złotemi w złocie).

Sam charakter jawności publicznej i kontroli społecznej (Związek Rewizyjny Kas) pociąga za sobą dla K. K. O. obowiązek należytej przezorności i troskliwości przy wszelkich operacjach pieniężnych. Staje się przeto K. K. O. żywym i twórczym aparatem pieniężno-kredytowym, nietylko gromadzącym kapitały, lecz i udzielającym wydatnej pomocy finansowej jednostkom materjalnie odpowiedzialnym.

W wyniku tego udzieliła K. K. O. w ub. roku 5.702 pożyczek na zł. 6.270.884, łącznie zaś z dyskontem weksli i kredytami w rachunkach bieżących tudzież pożyczkami na hipoteki i pod zastaw — sumę zł. 8.076.222. (dla 6.376 osób), co ogółem z rokiem poprzednim (1929) wynosi w dziale pożyczek zł. 12232994.

O rozgałęzionej działalności i pracy intensywnej K. K. O. świadczy fakt, iż w roku ub. załatwiono ogółem przeszło 75.000 interesantów.

Dzięki owocnej propagandzie idei oszczędności zdołała K. K. O. rozpowszechnić w roku sprawozdawczym zgórą 28.000 skarbonek.

Rozpocząwszy swą działalność przed dwoma laty przy kapitale zakładowym, udzielonym przez Związek Poręczający w kwocie zł. 50.000, doprowadziła K. K. O. fundusze własne i rezerwy do sumy zł. 229.438.

Związek Poręczający na swem ostatniem (marcowem), posiedzeniu Sejmiku Warszawskiego jednogłośnie zatwierdził złożone mu przez Administrację K. K. O. sprawozdanie, a po wysłuchaniu protokułu Komisji Rewizyjnej, odczytanego przez Prezesa Rady, p. Romana Onyszko, udzielił władzom K. K. O. pełnego absolutorjum.

Zaznaczamy wreszcie, iż kwartał pierwszy roku bież. mimo ogólnej depresji gospodarczej, wykazuje dalszy stały rozrost działalności K. K. O., wkłady bowiem i lokaty z sumy zł. 7.409.986, (na dzień 1. I. 1931 r.) dosięgły już na dzień 16 kwietnia bież. r. sumy zł. 9.400.000, a ilość książeczek z 5776 powiększyła się do liczby 8051 (o 40%). Wynik ten jest najlepszym sprawdzianem zaufania, jakie zyskała sobie u społeczeństwa nowa organizacja finansowa stworzona dla osiedli podstołecznych z siedzibą w Stolicy Państwa.

Za probierz nieograniczonej gwarancji i pupilarnego bezpieczeństwa kapitałów, lokowanych w K. K. O. pow. Warszawskiego, służyć może fakt, iż w myśl Statutu tej Instytucji, a to zgodnie z Dekretem p. Prezyd. Rzplitej, książeczki oszczędnościowe (lokacyjne) K. K. O. będą przyjmowane przez państwowe względnie komunalne władze, urzędy i zakłady, jako wadja przy wszelkich przetargach, jako kaucje akcyzowe i inne, jako kaucje przy zawieraniu umów oraz jako zabezpieczenie pieniężne z innych tytułów wymagane.

B. Łączyński.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Ochrona wierzycieli na Węgrzech.

Węgierskie Ministerstwo Sprawiedliwości wydało rozporządzenie, powołujące na nowo do życia instytucję, która w czasach przedwojennych oddawała doskonałe usługi, polegające na przestrzeganiu wierzycieli przed niektórymi dłużnikami. Jest to wprowadzenie t. zw. „księgi niebezpieczeństw“, to znaczy pewnego rodzaju rejestru, prowadzonego przez sądy powiatowe, a zawierającego spis dłużników, przeciw którym były prowadzone kroki sądowe. Rejestry takie będą zawierały wszelkie protokóły egzekucyjne i będą zaopatrzone w skorowidze, tak, że w każdej chwili można w krótkim czasie zbadać, czy przeciw której osobie jest lub było wdrożone postępowanie egzekucyjne. Wprowadzenie wymienionych rejestrów w węgierskich kołach kupieckich uważane jest za bardzo skuteczną ochronę wierzycieli.

Konferencja w sprawie czeków i weksli.

Dnia 20 ub. m. zakończyła w Genewie swe prace Międzynarodowa Konferencja dla spraw weksli i czeków. Podpisano trzy konwencje i akt finalny. Konwencje te zostały podpisane przez następujące państwa: Austrję, Belgję, Danję, Equador, Hiszpanję, Finlandję, Francję, Włochy, Luxemburg, Meksyk, Monaco, Niemcy, Norwegję, Holandję, Polskę, Gdańsk, Portugalję, Szwecję, Czechosłowację i Turcję.

Polskę reprezentowali profesorowie: Sułkowski i Namitkiewicz.

Najważniejsza konwencja dotyczy jednolitego prawa czekowego i wekslowego. Na mocy konwencji, państwa, które ją podpisały, obowiązują się wprowadzić u siebie w kraju opracowane w Genewie prawo czekowe i wekslowe. Pozostawiona jest jednak pewna swoboda w odstępstwach od jednolitego prawa w sprawach dotyczących protestu i zguby lub kradzieży czeków, oraz w innych drobniejszych sprawach. Druga konwencja dotyczy załatwiania konfliktów prawnych, wynikających z obrotu czekowego i wekslowego. Trzecia konwencja dotyczy opłat stemplowych.

Straty kas norweskich.

Według danych organu norweskich kas oszczędności „Sparebankbladet“ kasy oszczędności lokują swoje fundusze przedewszystkiem w papierach państwowych lub gwarantowanych przez państwo, na drugiem miejscu w obligacjach komunalnych i pożyczkach komunalnych (38% ogólnej sumy pożyczek jest udzielona związkom komunalnym).

Otóż w r. 1927 niektóre kasy norweskie poniosły straty a kilka z nich musiało nawet ogłosić upadłość.

Przyczyną tych strat nie były pożyczki udzielone osobom prywatnym, lecz pożyczki dane związkom komunalnym bez dostatecznego zabezpieczenia (?).

Fińskie Kasy Oszczędności.

W czasach pomyślnej konjunktury gospodarczej nie przedsiębrały kasy fińskie odpowiednich kroków, celem ulepszenia ich funkcjonowania, dopiero kryzys gospodarczy skierował uwagę na sprawy organizacyjne i ukazał braki. Jednym z większych błędów fińskiego ruchu oszczędnościowgo była nadmierna liczba kas małych, a więc słabych finansowo, nieposiadających nawet 1 miljona marek fińskich wkładów. Nie były one czynne przez cały tydzień, a zaledwie kilka dni w ciągu tygodnia, posiadały personel źle uposażony i mało wykwalifikowany.

Obecnie wysunęła się na czoło zagadnień organizacyjnych fuzja szeregu kas małych, szczególnie we wschodniej części Finlandji. W tym celu prowadzone są studja w kierunku zorjentowania się w sytuacji wśród kas fińskich i wynalezienia możliwości likwidacji drobnych kas. Jest rzeczą pewną, że szereg gmin zadowoliłoby się posiadaniem na swem terytorjum oddziału kasy większej. Inne, ze względu na wysokie napięcie życia gospodarczego, wymagałyby natomiast posiadania kasy, jako centrali. Z ogłoszonej w organie fińskich kas oszczędności p. t. „Säästöpankki“ statystyki ruchu oszczędnościowego w Finlandji za rok 1929 widzimy, że kasy fińskie administrują ogółem sumą marek fińskich 4.281.300.000. W okresie sprawozdawczym 1929 r. wydano 41.000 nowych książeczek oszczędnościowych. Ogółem czynnych było w 1929 r. 748.019 książeczek oszczędnościowych, o sumie wkładów 3.811.300.000 marek fińskich. Oprócz kas oszczędności działają na terenie Finlandji pocztowe kasy oszczędności.

Stan oszczędności w Finlandji (kasy oszczędności zwykłe i pocztowe) za poszczególne lata przedstawia się następująco:

1923 r.	było	wkładów	1.767.000.000	marek	fińskich
1924 „	„	„	2.038.000.000	„	„
1925 „	„	„	2.375.000.000	„	„
1926 „	„	„	2.861.000.000	„	„
1927 „	„	„	3.542.000.000	„	„
1928 „	„	„	4.200.000.000	„	„
1929 „	„	„	4.476 000.000	„	„

1 marka fińska = zł. 0.22.

Co się tyczy funduszów, administrowanych przez kasy w roku 1929 cyfrowo rzecz przedstawia się następująco:

Aktywa (w markach fińskich).

Gotowizna i sumy do dyspozycji —	73.600.000.—	1.7%
Wkłady w instytucje finans. —	228.000.000.—	5.4%
Papiery procentowe —	145.200.000.—	3.4%
Weksle —	93.300.000.—	2.2%
Akcje —	45.400.000.—	1 %
Nieruchomości —	153.900.000.—	3.6%
Procenty roku przyszłego —	55.400.000.—	1.3%
Różne —	14.000.000.—	0.3%
Pożyczki —	3 281.300.000.—	81.1%
Ogółem	4.281.300.000.—	100%

Pasywa.

Wkłady oszczędności —	3.811.300.000.—	89%
„ na rkach czek. —	121.900.000.—	2.8%
Fundusze własne —	240.300.000.—	5.6%
Pożyczki —	67.600.000.—	1.6%
Inne zobowiązania —	40.200.000.—	1 %
Ogółem	4.281.300.000.—	100%

Zyski kas oszczędności zmalały do 36.300.000 mk. wobec 36.600.000 mk z roku 1928, natomiast koszty administracyjne wzrosły do 0,86% wobec 0,82% z roku 1928. Sumy rozdzielone przez kasy na różne cele społeczne wynosiły 1.300.000 mk. Dane cyfrowe zaczerpnięte z czasopism L'Epargne du Monte i Bulletin Mensuel de statistique.

Statystyka

Wkłady w kasach oszczędności na dzień 31. III 1931 r. według danych G. U S.

Tysiące złotych — Dane tymczasowe.

Rodzaje kas Województwa	Liczba kas w dn. 31. III 1931	Wkłady na książeczkach oszczędnościowych: Stan w dniu 31.I	28.II	31.III	Zmiany procentowe stanu w porównaniu z miesiącem poprzednim 31.I	28.II	31.III	Wkłady (lokaty) instytucyj finansowych — Stan w dniu 28.II	31.III	Wkłady na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych — Stan w dniu 28.II	31.III
P. K. O.	1	265 200	274 949	283 091	+ 4,5	+ 3,7	+ 3,0	—	—	153 086	161 499
Kasy niekomunalne a	2	45 389	45 486	45 045	+ 1,7	+ 0,2	— 1,0	6 095	6 095	66	57
Kom. Kasy Oszczędności ogółem	373	509 594	525 230	541 193	+ 3,9	+ 3,1	+ 3,0	45 460	45 189	49 836	49 726
w tem: powiatowe	238	154 492	159 712	163 367	+ 4,1	+ 3,4	+ 2,3	17 140	16 760	18 038	17 893
miejskie	135	355 102	365 518	377 826	+ 3,8	+ 2,9	+ 3,4	28 320	28 429	31 798	31 833
M. st. Warszawa	1	42 694	44 130	45 990	+ 3,6	+ 3,4	+ 4,2	—	—	10 805	10 352
Warszawa	28	11 018	12 069	12 522	+ 9,4	+ 9,5	+ 3,8	1 904	1 871	1 259	1 337
Łódź	17	2 854	3 039	3 352	+12,1	+ 6,5	+10,3	590	578	342	388
Kielce	18	7 928	8 060	8 209	+ 1,0	+ 1,7	+ 1,8	2 184	2 182	1 592	1 566
Lublin	19	5 384	5 585	5 710	+ 2,0	+ 3,7	+ 2,2	1 115	1 115	342	394
Białystok	15	3 468	3 628	3 706	+ 9,2	+ 4,6	+ 2,1	562	552	698	584
Wilno	8	3 955	4 378	4 765	+ 8,9	+10,7	+ 8,8	86	84	677	671
Nowogródek	7	825	879	884	+ 3,9	+ 6,5	+ 0,6	196	193	211	206
Polesie	9	845	872	892	+ 2,2	+ 3,2	+ 2,3	310	306	218	251
Wołyń	12	1 208	1 265	1 297	+ 0,2	+ 4,7	+ 2,5	345	343	533	534
Poznań	84	76 913	78 869	82 507	+ 3,1	+ 2,5	+ 4,6	11 231	11 212	7 191	6 980
Pomorze	38	31 584	31 967	32 339	+ 3,6	+ 1,2	+ 1,2	2 498	2 280	6 110	7 128
Śląsk	18	72 883	75 422	78 484	+ 3,8	+ 3,5	+ 4,1	15 575	15 408	7 782	7 129
Kraków	28	128 699	132 417	134 931	+ 4,3	+ 2,9	+ 1,9	1 682	1 954	4 207	4 768
Lwów	35	91 335	93 962	96 635	+ 3,7	+ 2,9	+ 2,8	4 385	4 349	7 163	6 606
Stanisławów	19	20 182	20 494	20 610	+ 2,4	+ 1,5	+ 0,6	1 252	1 271	200	216
Tarnopol	17	7 819	8 194	8 360	+ 1.8	+ 4,8	+ 2,0	1 544	1 491	506	657

a „Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie" i „Ukraińska Szczadnycia" w Przemyślu.

U w a g a. Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w styczniu dla 21 kas, w lutym dla 15 kas, w marcu dla 37 kas.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 12 maja r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.88¾ — 8.92¾

Papiery w zł. zł.

7% listy zast. Pań. Banku Roln.	83.25
8% listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% oblig. Budowl. Banku Gosp. Kraj.	93 —
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kraj.	94 —
8% obligacje Pol. B. Kom. III i IV em.	93.—

Papiery państwowe:

5% Pań. Poż. Konwer. 1924	47.85
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	86.75—91
10% Pożyczka kolejowa	105.—
7% Poż. stabilizacyjna	—.—
3% Premj. poż. budowl.	—.—
Akcje Banku Polskiego	124.75

Pozatem kosztują:

Ruble złote — (w żądaniu)	4.72
Ruble srebrne (1 rb. i 50 kop.)	—
Ruble srebrne — (drobny bilon)	—
Gram czystego złota	5.9244

Ceny zbóż na giełdach krajowych.

Dnia 12 maja r. b. płacono na giełdzie zbożowej w Warszawie — (za 100 kg.):

żyto	28.— — 27.50	zł.
pszenica	33.— — 34.—	zł.
jęczmień	26.50 — 27.—	zł.
owies	28.— — 30.—	zł.

Salezjańska Szkoła Graficzna, Warszawa, ul. ks. Siemca 6. Tel. 337-72.